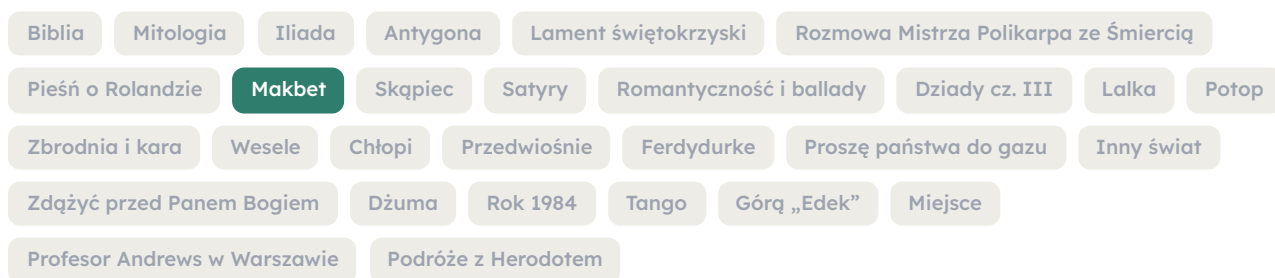

NIE KAŻ MU LICZYĆ · MATURA USTNA Z POLSKIEGO

Pytania jawne bez stresu

3 pytania CKE na maturę 2027 i 2028.
Do każdego karta-ściągą i wypowiedź wzorcowa.

Makbet

- Teza i mapa wypowiedzi z czasem mówienia
- 3 konteksty do wyboru i jak je powiązać
- Sceny-klucze, żeby uniknąć błędu kardynalnego
- Wypowiedź wzorcowa na ok. 4 minuty
- Pytania komisji, także o refleksję własną
- Okienka powtórek i zwroty na egzamin

Moralna odpowiedzialność za czyny.

POWTÓRKI

- ☐ 1. dzień
- ☐ 3. dzień
- ☐ 7. dzień
- ☐ przed maturą

Moralna odpowiedzialność za czyny. Omów zagadnienie na podstawie Makbeta Williama Szekspira. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

TEZA: POWIEDZ JĄ W PIERWSZEJ MINUCIE

„Makbet” pokazuje, że człowiek ponosi pełną moralną odpowiedzialność za swoje czyny, nawet jeśli ktoś go kusi albo namawia. Ani czarownice, ani żona nie zabiły Dunkana za Makbeta: to on wybrał zbrodnię, a sumienie i kara dosięgają oboje małżonków.

MAPA WYPOWIEDZI

ŁĄCZNIE OK. 3:24 MIN

Wstęp 0:00–0:37	Szekspir daje Makbetowi wiele wymówek: przepowiednię, żonę, okazję. Żadna z nich go nie usprawiedliwia.
Argument 1 0:37–1:30	Makbet przed zbrodnią waha się, zna zło swojego czynu (Dunkan jest jego gościem, krewnym i królem), a mimo to zabija. Zaraz potem słyszy głos: „Makbet sen zabił”, a wszystkie morza Neptuna nie zmyją krwi z jego ręki.
Argument 2 1:30–2:12	Lady Makbet, która namówiła męża, w akcie V lunatykuje i wciąż próbuje zmyć plamę z rąk („Precz stąd, przekłeta plamo!”). Odpowiedzialność dosięga więc także tę, która kusiła.
Kontekst 2:12–2:50	„Zbrodnia i kara” Dostojewskiego: Raskolnikow tłumaczy się teorią i biedą, ale sumienie nie przyjmuje wymówek. Kara zaczyna się w środku.
Zakończenie 2:50–3:24	Szekspir uczy, że pokusa i namowa nie zdejmują winy. Każdy odpowiada za to, co sam postanowił zrobić.

SŁOWA-KLUCZE DO NOTATKI

przepowiednia ambicja namowy Lady Makbet
sztylet „Makbet sen zabił” krew na rękach plama
wyrzuty sumienia

UWAGA, PUŁAPKA

Czarownice przepowiadają, ale nie każą zabijać.
Dunkana zabija Makbet, a Banka i rodzinę Makdufa mordercy wynajęci przez Makbeta.

KONTEKSTY DO WYBORU (WYBIERZ JEDEN)

LITERACKI „Zbrodnia i kara” – Fiodor Dostojewski
Raskolnikow ma „usprawiedliwienia” (bieda, teoria), ale sumienie ich nie przyjmuje.

BIBLIJNY Kain i Abel (Księga Rodzaju)
Pierwsza zbrodnia i pytanie Boga „Gdzie jest twój brat?”.
Odpowiedzialność, od której nie da się uciec.

FILOZOFICZNY Etyka Kanta: wolna wola i odpowiedzialność
Człowiek jest moralnie odpowiedzialny, bo ma wolną wolę.
Okoliczności nie zmieniają oceny czynu.

PYTANIA KOMISJI: PRZECWICZ ODPOWIEDŹ NA GŁOS

- Kto jest bardziej winny: Makbet czy Lady Makbet?**
Oboje: ona podżega, on wykonuje. Winy nie da się podzielić tak, by ktoś był niewinny.
- Czy przepowiednia czarownic zmniejsza winę Makbeta?**
Nie. Banko słyszy podobną przepowiednię i nikogo nie zabija.
- Czy zdarza się, że zrzucaamy winę na innych?**
Refleksja własna: przykład z życia, kiedy łatwo powiedzieć „to przez kogoś”.

Wstęp

66 słów

Argument 1

93 słów

Argument 2

72 słów

Kontekst

68 słów

Zakończenie

58 słów

MOJA WERSJA: HASŁA, WŁASNY PRZYKŁAD, INNY KONTEKST